

PREDBEŽNÉ ČISTÉ NÁKLADY UNIVERZÁLNEJ SLUŽBY ZA ROK 2022

Úrad pre reguláciu elektronických komunikácií a poštových služieb, odbor regulácie poštových služieb (ďalej len „úrad“), ako príslušný orgán štátnej správy v oblasti poštových služieb podľa § 2 ods. 1 zákona č. 402/2013 Z. z. o Úrade pre reguláciu elektronických komunikácií a poštových služieb a Dopravnom úrade a o zmene a doplnení niektorých zákonov v spojení s ustanovením § 12 písm. b) a podľa § 57 odsek 1, odsek 3 a odsek 4 zákona č. 324/2011 Z. z. o poštových službách a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o poštových službách“) v spojení s § 2 a § 3 Vyhlášky úradu č. 63/2012 Z. z. o spôsobe výpočtu a náhrade čistých nákladov univerzálnej služby (ďalej len „Vyhláška“),

určuje predbežné čisté náklady univerzálnej služby za rok 2022 v sume

13 104 486,-

/slovom: trinásť miliónov stoštyritisíc štyristoosemdesiatšesť eur/.

O d ô v o d n e n i e

Slovenská pošta, a. s., so sídlom Partizánska cesta 9, 975 99 Banská Bystrica, IČO: 36 631 124 (ďalej len „SP, a. s.“) bola v roku 2022 poskytovateľom univerzálnej služby na základe udelenej Poštovej licencie č. 815/001/2012 zo dňa 15. augusta 2012 na poskytovanie univerzálnej služby a vykonávanie poštového platobného styku v platnom znení, ktorá jej bola udelená podľa § 45 ods. 7 v spojení s § 47 ods. 4 zákona o poštových službách s platnosťou od 1. januára 2013 do 31. decembra 2022.

Podľa § 57 ods. 2 zákona o poštových službách predložila SP, a. s., dňa 25.8.2022 úradu vyčíslenie čistých nákladov univerzálnej služby a celkových nákladov za obdobie prvých šiestich mesiacov kalendárneho roka 2022 na tlačive podľa § 4 Vyhlášky spolu s prílohami, evidované pod č. 11135/ORPS/2022-23657.

SP, a. s., predložila vyčíslenie čistých nákladov univerzálnej služby za I. polrok roka 2022 (ďalej len „vyčíslenie ČN“) a vyčíslenie celkových nákladov za I. polrok roka 2022 nasledovne:

	Suma v eurách:
Čisté náklady univerzálnej služby za I. polrok 2022	14 704 751
Trhová výhoda	-111 259
Celkové náklady za I. polrok 2022	165 640 298
Celkový výsledok hospodárenia za I. polrok 2022 (EBT)	1 222 851

K vyčísleniu ČN boli v elektronickej podobe (CD nosič) a v tlačenej forme v tých prípadoch, kde to bolo technicky možné vzhľadom na objem dát, predložené tieto prílohy:

= Popis komerčného scenára poskytovania univerzálnej poštovej služby a vyčíslenie čistých nákladov univerzálnej poštovej služby za polrok 2022 (PWC)

- = Vyčíslenie nákladov za polrok 2022 spolu s prílohami Vyhlášky (7 príloh)
- = 14 príloh komerčného scenára preukazujúcich vyčíslenie jednotlivých častí ČN:
 - Prehľad o doručovaní polrok 2022
 - Geografické členenie triedenia zásielok
 - Úspora nákladov na HSS Zvolen polrok 2022
 - Úspora nákladov v sieti HPS, RPS, OPS polrok 2022
 - Preferencia v zákazníckom správaní pri frekvencii doručovania
 - Externý prieskum Gfk z roku 2014
 - Prevodový mostík nákladov a výnosov polrok 2022
 - Presun nákladov neprevádzkovaných pôšt polrok 2022
 - Výnosy polrok 2022 a výnosy - terminálne odmeny
 - Správna réžia polrok 2022
 - Vyčíslenie nehmotnej výhody DPH polrok 2022
 - Vyčíslenie výhody marketingový efekt a filatelia polrok 2022
 - Výpočet nákladovej efektívnosti polrok 2022
 - Detail poklesu stavu investičného majetku na neprevádzkovaných poštách polrok 2022
- = 14 príloh k výpočtu ČN na základe požiadavky úradu listom č. 5474/ORPS/2022-5715 zo dňa 15.3.2022:
 - Správa o hospodárení SP, a. s., za polrok 2022
 - Organizačná štruktúra SP, a. s.
 - Obraty účtov podľa hlavnej knihy za polrok 2022
 - Polročný výkaz o Oddelenej evidencii nákladov a výnosov z regulovaných poštových činností a ostatných činností za polrok 2022
 - Výkaz ekonomicky neoprávnených nákladov za polrok 2022
 - Vysúhlasenie rozdielov medzi výkazom OdÚč a komerčným scenárom
 - Obrat z poskytovania univerzálnej služby za polrok 2022
 - Priemerný prepočítaný počet zamestnancov polrok 2022
 - Priemerná celková cena práce vodičov polrok 2022
 - Náklady prepravy polrok 2022
 - Podiel výnosov z podaja do členských štátov EÚ v medzinárodnom styku polrok 2022
 - Percentuálne rozdelenie výnosov UNS podľa zákazníckych segmentov polrok 2022
 - Vysúhlasenie výnosov spadajúcich do merania kvality s výnosmi podľa výkazu OdÚč za I. polrok 2022
 - Detailný výpočet zmeny stavu dlhodobého majetku v rámci zmeny čistých aktív za I. polrok 2022

SP, a. s., použila pre výpočet čistých nákladov univerzálnej služby metódu „Commercial Approach“, ktorá je založená na porovnaní aktuálnych výnosov a nákladov SP, a. s., a výnosov a nákladov toho istého podniku bez povinnosti poskytovania univerzálnej služby. Stanovenie porovnateľných dát predpokladá vypracovanie reálneho, konkurencieschopného a komerčne najvýhodnejšieho modelu (tzv. „komerčného scenára“), ku ktorému by SP, a. s., pravdepodobne pristúpila, ak by nemala povinnosť univerzálnej služby.

Pri metóde „Commercial Approach“ sa vychádza z nasledovných štyroch krokov:

1. krok: Identifikácia hypotetického správania poskytovateľa univerzálnej služby, ak by nemal povinnosť univerzálnej služby,
2. krok: Kalkulácia nákladov poskytovateľa univerzálnej služby bez povinnosti univerzálnej služby,
3. krok: Kalkulácia výnosov poskytovateľa univerzálnej služby bez povinnosti univerzálnej služby,
4. krok: Kalkulácia čistých nákladov univerzálnej služby na základe porovnania výnosov a nákladov dosahovaných poskytovateľom univerzálnej služby v podmienkach bez povinnosti univerzálnej služby.

Na základe ohodnotenia prvkov komerčného scenára sa vypočíta výsledok hospodárenia, ktorý by SP, a. s., dosiahla ako podnik bez povinnosti poskytovania univerzálnej služby. Porovnaním hospodárskych výsledkov podniku s povinnosťou univerzálnej služby a toho istého podniku bez povinnosti univerzálnej služby sa vykalkulujú čisté náklady. Následne sa tento výsledok upraví ešte o primeraný zisk, trhové a nehmotné výhody a nákladovú neefektívnosť.

Pre účely modelovania zmien nákladov v komerčnom scenári k 30.6.2022 boli celkové náklady SP, a. s., rozdelené na základe údajov z účtovníctva a podpornej dokumentácie do nasledovných kategórií: náklady podacej časti pôšt, náklady na doručovanie, náklady na prepravu a triedenie, náklady na správnu réžiu, ostatné náklady, daň z príjmov a ekonomicky neoprávnené náklady.

Pre účely modelovania zmien výnosov v komerčnom scenári boli celkové výnosy SP, a. s., za prvý polrok 2022 na základe údajov z účtovníctva a podpornej dokumentácie rozdelené do nasledovných kategórií: listové zásielky, balíky, expresné služby, poštový platobný styk, SIPO, dôchodky a sociálne dávky, služby pre Poštovú banku, reklamné adresované zásielky, periodické zásielky, letáky a ostatné výnosy. Dopady komerčného scenára na výnosy boli kalkulované na úrovni celej SP, a. s., a to využitím údajov z účtovníctva celej SP, a. s., ako aj jednotlivých pôšt neprevádzkovaných v komerčnom scenári.

Pre výpočet primeraného zisku bola použitá metóda WACC (metóda váženého priemeru nákladov na kapitál). Výška primeraného zisku bola stanovená použitím pomernej časti priemerných nákladov kapitálu WACC, t. j. ako rozdiel medzi nákladmi na financovanie cudzieho a vlastného kapitálu podniku s povinnosťou univerzálnej služby a bez povinnosti univerzálnej služby.

Pre stanovenie nákladovej neefektívnosti bral poskytovateľ univerzálnej služby do úvahy najmä štúdiu zverejnenú spoločnosťou Frontier Economics („Study on the principles used to calculate the net costs of the postal USO“, January 2013), pričom ako najvhodnejšie pre účely výpočtu pre podmienky SP, a. s., boli zvolené postupy uvádzané v predmetnej štúdii, a to metóda založená na historickom porovnávaní miery produktivity tzv. „Method of Historical Comparison – Total Productivity Factor“. Aplikácia stanovenej miery neefektívnosti do výpočtu bola uskutočnená metódou ex-post (tzv. „ex-post efficiency adjustment“), t. j. celkové čisté náklady, kvantifikované na základe aktuálnych účtovných dát, boli po ukončení všetkých výpočtov upravené o stanovené percento neefektívnosti. Pri odhade miery nákladovej neefektívnosti za 1. polrok 2022 SP, a. s., vychádzala z referenčného roka 2012, v ktorom skončila platnosť predchádzajúcej poštovej licencie. Miera použitá vo výpočte je určená na základe údajov za 1. polrok 2022. Miera nákladovej efektívnosti je chápaná ako schopnosť podniku reagovať v čase na meniace sa trhové podmienky.

Pre zistenie výsledkov hospodárenia z univerzálnej služby boli použité údaje z oddeleného účtovníctva, vedeného na základe metódy ABC (Activity Based Costing).

Komerčný scenár vychádzal z alternovania a definovania nasledovných parametrov univerzálnej služby:

- geografické pokrytie územia doručovaním,
- poštová sieť,
- cenotvorba,
- produktové portfólio a kvalita služby,
- frekvencia doručovania.

Geografické pokrytie územia doručovaním

Komerčný scenár predpokladá, že podnik bez povinnosti univerzálnej služby by si zachoval súčasný rozsah geografického pokrytia územia doručovaním.

Poštová sieť:

SP, a. s., ako poskytovateľ univerzálnej služby je povinná dodržiavať Požiadavky na kvalitu univerzálnej služby určené úradom, zverejnené vo Vestníku Ministerstva dopravy, výstavby a regionálneho rozvoja SR, čiastka 3 zo dňa 30.3.2012 pod č. j. 240/001/2012 v platnom znení a na webovom sídle úradu www.teleoff.gov.sk, ktoré okrem iného stanovujú povinnosť zabezpečiť územnú a časovú dostupnosť pobočiek, čím ostávajú v prevádzke aj ekonomicky nerentabilné pošty. V komerčnom scenári bolo z celkového súčasného počtu 1 460 pôšt, 42 poštových stredísk a 5 pojazdných pôšt, identifikovaných 937 pôšt, ktoré musia byť prevádzkované ako povinné a z nich následne, po zohľadnení ekonomických kritérií a nevýznamnej strategickú povahy, 523 pôšt, ktoré by ako podnik bez povinnosti univerzálnej služby SP, a. s., neprevádzkovala.

Cenotvorba:

Komerčný scenár predpokladá, že SP, a. s., by bez povinnosti univerzálnej služby pristúpila iba k spoplatneniu slepeckých zásielok, čo by sa odzrkadilo v náraste výnosov.

Produktové portfólio a kvalita služby:

SP, a. s., by znížením frekvencie doručovania v komerčnom scenári nebola schopná dodržať normy kvality na celom geografickom území Slovenskej republiky stanovené Požiadavkami na kvalitu pre zásielky s lehotou prepravy D+1. Uvedená zmena v rámci komerčného scenára vychádza z predpokladu zníženia frekvencie doručovania v rajónoch s prevažujúcou pochôdzkou zo súčasne platného systému (každý pracovný deň) na 6 z 10 pracovných dní. V týchto oblastiach by SP, a. s., nedokázala garantovať doručenie zásielky adresátovi najneskôr nasledujúci pracovný deň. Zmeny by sa čiastočne dotkli štruktúry produktu list 1. triedy a poštového poukazu na adresu 1. triedy (zníženie kvality, nedodržanie lehoty D+1).

Frekvencia doručovania:

Podnik bez povinnosti univerzálnej služby by znížil frekvenciu doručovania vo vybraných oblastiach a to tak, že v doručovacích rajónoch, kde pochôdzka predstavuje viac ako 50 % časového fondu doručovateľa, by boli zásielky doručované počas troch pracovných dní z piatich. V komerčnom scenári bolo takto identifikovaných 2 630 rajónov so zníženou frekvenciou doručovania a 1 508 rajónov bez zmien v doručovaní. Uvedené zmeny v komerčnom scenári by boli sprevádzané nasledovnými zmenami:

- zmena v systéme doručovania doručovateľmi a v súvisiacich nákladoch,
- zmena v štruktúre a výške výnosov,
- zmena v systéme motorizovaného doručovania a v súvisiacich nákladoch,
- zmena v správnej réžii a v súvisiacich nákladoch.

Rozšírením motorizovaného doručovania a zmenami v prepravnej sieti by sa dosiahla úspora v najazdených km za rok a zároveň boli identifikované možnosti optimalizácie triedenia zásielok zmenou charakteru triediaceho strediska vo Zvolene.

V textovom dokumente „Opis komerčného scenára poskytovania univerzálnej služby a vyčíslenie predbežných čistých nákladov univerzálnej služby za prvý polrok 2022“ na strane 4 bolo spresnené poskytovateľom univerzálnej služby sumárne vyčíslenie čistých nákladov univerzálnej služby za prvý polrok 2022, vrátane zohľadnenia trhových a nehmotných výhod a primeraného zisku s rozčlenením údajov pre poskytovateľa univerzálnej služby s povinnosťou univerzálnej služby a pre toho istého poskytovateľa univerzálnej služby, ak by univerzálnu službu neposkytoval, v súlade s ustanovením § 56 ods. 2 zákona o poštových službách nasledovne:

v eurách:

	SP, a. s., s povinnosťou univerzálnej služby	SP, a. s., bez povinnosti univerzálnej služby	Čisté náklady za 1. polrok 2022
Výnosy	166 863 132	162 132 240	4 730 892
Náklady	165 640 298	146 385 434	19 254 864
Výsledok hospodárenia (EAT)	3 222 834	15 746 806	14 523 972
Primeraný zisk	-	-	455 515
Trhové a nehmotné výhody	-	-	(111 259)
Úprava o neefektívnosť	-	-	(163 477)
Čisté náklady	-	-	14 704 751

Podľa § 57 ods. 3 zákona o poštových službách úrad do 90 dní odo dňa doručenia vyčíslenia podľa odseku 2 určí predbežné čisté náklady univerzálnej služby za kalendárny rok, za ktorého prvých šesť mesiacov bolo predložené vyčíslenie podľa odseku 2 a tie zverejní vo vestníku.

Podľa § 57 ods. 4 zákona o poštových službách je úrad oprávnený na účely posúdenia a určenia predbežných čistých nákladov univerzálnej služby overovať a kontrolovať podklady na výpočet predbežných čistých nákladov univerzálnej služby sám alebo prostredníctvom ním poverenej odborne spôsobilej a nezávislej osoby, ako aj nahliadať do účtovných kníh a záznamov poskytovateľa univerzálnej služby. V súlade s týmito ustanoveniami boli predložené údaje na účely posúdenia a určenia predbežných čistých nákladov univerzálnej služby overované a kontrolované prostredníctvom poverenej odborne spôsobilej a nezávislej osoby vybranej procesom verejného obstarávania – Ernst & Young, s. r. o., so sídlom Žižkova 9, 811 02 Bratislava, (ďalej len „audítor“).

Pri overovaní výpočtu predbežných čistých nákladov univerzálnej služby boli skontrolované a posúdené nasledovné údaje a informácie:

1. Komerčný scenár Poskytovateľa univerzálnej služby v zmysle Vyhlášky príloha 2 bod 4, t. j. dokument s názvom „Opis komerčného scenára poskytovania univerzálnej služby a vyčíslenie čistých nákladov univerzálnej služby za polrok 2022“;
2. Tabuľky detailných údajov k vyčísleniu predbežných čistých nákladov univerzálnej služby za 1. polrok 2022 podľa prílohy č. 4 Vyhlášky vyplnené poskytovateľom univerzálnej služby;
3. Požiadavky na kvalitu univerzálnej služby platné v roku 2022;
4. Obratová predvaha poskytovateľa univerzálnej služby k 30.6.2022;
5. Výkaz ekonomicky neoprávnených nákladov poskytovateľa univerzálnej služby za 1. polrok 2022;
6. Výkaz o oddelenej evidencii nákladov a výnosov z regulovaných poštových činností a ostatných činností OdÚč 1 - 02 za 1. polrok 2022;
7. Doplnujúce údaje k výpočtu nákladov prepravy za polrok 2022;
8. Detailný výpočet zmeny stavu dlhodobého majetku v rámci zmeny čistých aktív.

V rámci uvedenej činnosti bol audit vykonaný v dvoch častiach:

- Overenie a kontrola podkladov na výpočet predbežných čistých nákladov univerzálnej služby za rok 2022 a správnosť ich výpočtu, so zameraním na:

- overenie súladu údajov v podkladoch pre výpočet predbežných čistých nákladov podľa Vyhlášky,
 - posúdenie reálnosti a objektívnosti vypracovaného komerčného scenára, najmä schopnosti podniku poskytovať naďalej poštové služby a iné komerčné služby podľa uzatvorených zmlúv,
 - zohľadnenie prvkov povinnosti univerzálnej služby uložených v Požiadavkách na kvalitu univerzálnej služby vo výpočte, posúdenie rozsahu Požiadaviek na kvalitu, ich náročnosti a vplyvu na záťaž poskytovateľa UNS a výšku čistých nákladov,
 - zohľadnenie vplyvu komerčného scenára na výnosy,
 - overenie transparentnosti výpočtu predbežných čistých nákladov s prípadným detailnejším zameraním na jednotlivé prvky podľa pokynov úradu,
 - identifikáciu a ohodnotenie neefektívne vynaložených nákladov a ich vylúčenie z výpočtu,
 - overenie správnosti výpočtu trhových hmotných a nehmotných výhod z poskytovania univerzálnej služby a zohľadnenie využívania poštovej siete aj na iné poštové a nepoštové služby,
 - overenie správnosti výpočtu a posúdenie výšky primeraného zisku,
 - posúdenie a overenie výpočtu nákladovej efektívnosti,
- Posúdenie neprimeranej finančnej záťaže predbežných čistých nákladov za rok 2022, najmä, či čisté náklady predstavujú pre poskytovateľa univerzálnej služby neprimeranú finančnú záťaž, so zameraním na:
- overenie, či predbežné čisté náklady obsahujú len preukázateľné a ekonomicky oprávnené náklady, a to tak priame náklady, ako aj nepriame náklady poskytovateľa univerzálnej služby, vynaložené na poskytovanie univerzálnej služby,
 - vyhodnotenie úrovne využívania univerzálnej služby, jej vývoj a vplyv na hospodársku situáciu poskytovateľa, vyhodnotenie celkového výsledku hospodárenia a výsledku hospodárenia dosahovaného z univerzálnej služby a pomeru medzi predbežnými čistými nákladmi a celkovými výnosmi z univerzálnej služby,
 - overenie, či uplatnený postup výpočtu čistých nákladov nepodporuje vznik krížového financovania iných komerčných služieb v prípade kompenzácie čistých nákladov z kompenzačného fondu a neznamená nadmernú náhradu čistých nákladov a
 - vyhodnotenie ostatných faktorov ovplyvňujúcich neprimeranosť finančnej záťaže.

Po posúdení doručeného vyčíslenia ČN poskytovateľom univerzálnej služby, vrátane podkladov a príloh, pristúpil úrad k overeniu správnosti výpočtu predbežných čistých nákladov za rok 2022 v spolupráci s audítorm. Úrad na základe odporúčaní audítora požiadal poskytovateľa univerzálnej služby o doplňujúce informácie a vysvetlenie postupov pri výpočte jednotlivých prvkov predbežných čistých nákladov, a to o nasledovné informácie:

E-mailom zo dňa 12.9.2022:

- doplnenie Výkazu o oddelenej evidencii nákladov a výnosov, riadok „Ostatné výnosy nepodliehajúce regulácii“ o podrobnejšie členenie a uvedenie položiek presahujúcich 100 000 eur,
- objasnenie prečo nebol zahrnutý účet 518 397 „Rezerva na prepravu a tranzit MPP – bežný rok“ do ekonomicky neoprávnených nákladov,
- vysvetlenie neobvykle vysokých osobných nákladov bez doručovateľov v prepočte na 1 zamestnanca na pošte Čebovce, pošte Hertník a pošte Miňovce,
- vysvetlenie zmeny typu vozidla na „monitorovacie zariadenie“ a nesúladu súčtu km určitých vozidiel v kalkulácií nákladov prepravy,
- zdôvodnenie zmeny počtu odovzdávacích miest na konkrétnych doručovacích rajónoch,
- doplnenie informácií k doručovaniu (vývoz doručovateľov na pochôdzku, vývoz doručovateľa nemotorizovaným doručovateľom).

SP, a. s., odpovedala emailom dňa 21.9.2022, kde:

- v priloženom Excel dokumente rozložila položku Ostatné výnosy nepodliehajúce regulácii (napr. tržby z predaja dlhodobého majetku),
- vysvetlila priradenie položky „Rezerva na prepravu a tranzit MPP – bežný rok“ do ekonomicky oprávnených nákladov, nakoľko ide o bežnú zúčtovaciu operáciu priradujúcu ekonomicky oprávnené náklady súvisiace sa daným obdobím,
- vysvetlila neobvykle vysoké osobné náklady na 1 zamestnanca na dotknutých poštách, ktoré boli zvýšené z dôvodu vyšších nákladov na odstupné,
- vysvetlila zmenu typu vozidla aj podkladmi v priloženom Excel dokumente. Vo väčšine prípadov sa jedná o typ vozidla, ktoré je monitorovacím zariadením, a aktualizovala prílohu 10 s vysvetlením nesúladu súčtu km vozidiel v kalkulácii nákladov prepravy,
- doplnila informácie o vybraných doručovacích rajónoch v priloženom Excel dokumente.

Dňa 29.9.2022 poslal úrad e-mailom návrh predbežných úprav audítora na zaujatie stanoviska SP, a. s.

Dňa 30.9.2022 na základe navrhnutých úprav poslala SP, a. s., e-mailom dve otázky. Prvá sa týkala úpravy č. 1, ktorá súvisela s výpočtom hodnoty miery výpadku výnosov (18,9%). Audítora poslal obratom vysvetlenie k otázke e-mailom dňa 30.9.2022.

Druhá otázka sa týkala dôvodu úpravy a postupu výpočtu potreby pracovného miesta doručovateľov pri frekvencii doručovania 6 dní z 10. Audítora odpovedal na otázku dňa 2.10.2022.

Dňa 4.10.2022 poslala SP, a. s., stanovisko k predbežným úpravám audítora ako podklad pre pracovné rokovanie, ktoré sa uskutočnilo dňa 6.10.2022. Pracovné rokovanie zástupcov úradu, EY, SP, a.s., a spoločnosti PricewaterhouseCoopers Slovensko, s.r.o. (ďalej len „PwC“), ktorá na základe zmluvy realizovala vyčíslenie predbežných ČN za rok 2022 pre SP, a. s., sa konalo on-line formou. Počas rokovania boli prerokované zistenia audítora vedúce k úpravám predbežných čistých nákladov a dovtedy zaslané podklady a odpovede s nasledujúcim výsledkom:

- SP, a. s., požadovala znížiť úpravu č. 1 týkajúcu sa výpadku výnosov z dôvodu nezahrnutia príjmov z predaja tlače na neprevádzkovaných poštách. Tieto však neboli zahrnuté do Tabuľky č. 1 a nie je možné s nimi uvažovať dodatočne,
- audítora preverí výpočet úpravy týkajúci sa zníženia úspory nákladov v preprave a doručovaní.

Dňa 10.10.2022 poslala SP, a. s., doplnené stanovisko k úpravám predbežných ČN v nadväznosti na rokovanie zo dňa 6.10.2022.

Audítora preskúmal doplnené informácie a vypustil úpravu týkajúcu sa úspory nákladov v doručovaní a preprave v dôsledku nadmernej úspory km v oblastnej prepravnej sieti a motorizovanom doručovaní a čiastočne znížil úpravu týkajúcu sa úspory nákladov na triedenie v HSS Zvolen na základe dodatočných informácií. Ďalšie úpravy, ktoré namietala SP, a. s., sa vyskytovali aj v predchádzajúcich vyčísleniach čistých nákladov a audítora stanovisko SP, a. s., k týmto úpravám neprijal.

Úrad akceptoval odporúčania audítora a na základe predložených zistení neakceptoval vyčíslenie sumy predbežných čistých nákladov SP, a. s., v rozsahu a v častiach týkajúcich sa výpadku výnosov v komerčnom scenári za poštový platobný styk, za služby pre Poštovú banku, a. s., za listy I. triedy a zapísané zásielky, ďalej vyčíslenie úspory nákladov v triedení, v doručovaní, úspory nákladov správnej réžie a vyčíslenie neefektívne vynaložených nákladov.

Na základe všetkých dostupných údajov, po posúdení komerčného scenára a postupov pri výpočte, ako aj odporúčaní uvedených v záverečnej správe audítora, pristúpil úrad k úprave nesprávnych, resp. nedostatočne zdôvodnených výpočtov a k vyčísleniu predbežných čistých nákladov za prvý polrok 2022.

Súhrn úprav, ktorý zahŕňa údaje o znížení sumy predložených predbežných čistých nákladov je uvedený v nasledovnom prehľade:

	Suma v eurách:	Typ nedostatku
1.	- 38 572	Presun nákladov na 4 neprevádzkované pošty
2.	- 1 373 975	Chybný výpočet presunu nákladov na zamestnancov na nástupnícke pošty
3.	- 264 884	Zníženie úspory nákladov na triedenie
4.	- 2 131 228	Úprava úspory pracovných miest doručovateľov
5.	- 377 405	Úprava miery úspory nákladov v doručovaní z dôvodu prekročenia ustanoveného denného limitu pracovného času
6.	- 596 978	Zníženie úspory osobných nákladov správnej réžie
7.	- 326 534	Úprava výpadku výnosov za poštový platobný styk
8.	- 447 340	Úprava výpadku výnosov služieb pre Poštovú banku, a. s.
9.	- 161 662	Zvýšenie výpadku výnosov v dôsledku zníženia frekvencie doručovania za listy I. triedy
10.	- 530 153	Zvýšenie výpadku výnosov v komerčnom scenári v dôsledku zmeny doručovania za zapísané zásielky
11.	- 247 374	Úprava neefektívne vynaložených nákladov
	- 6 496 105	Spolu úpravy predbežných čistých nákladov
	8 208 646	Upravené predbežné čisté náklady za 1. polrok 2022

K bodu 1:

Komerčný scenár uvažuje s presunom nákladov neprevádzkovaných pôšt na 349 nástupníckych pôšt. Medzi nimi sú 4 neprevádzkované pošty. Presun nákladov a výnosov na neprevádzkované pošty nie je možné akceptovať pre účel výpočtu ČN. Dopad vo výške 38 572 eur predstavuje úpravu č. 1 znamenajúcu zníženie čistých nákladov o túto sumu.

K bodu 2:

Pri výpočte nákladov na presun zamestnancov na nástupnícke pošty vychádza komerčný scenár z výpadku výnosov v dôsledku zúženia siete, čo by predstavovalo výpadok až 38%. Tabuľka 2 vyhlášky však uvádza prenos výnosov s výpadkom len 18,19%. Prenesené náklady boli preto prepočítané s poklesom 18,19% a rozdiel 1 373 975 eur predstavuje zníženie čistých nákladov.

K bodu 3:

V komerčnom scenári sa neuvádza zmena využitia starej budovy HSS Zvolen. Investícia do novej budovy bola vyvolaná komerčným rozhodnutím zvýšiť triediacu kapacitu balíkov, najmä zmluvných a expresných balíkov. Na základe dodaných podkladov bola uznaná iba úspora osobných nákladov v triedení v rozsahu poklesu listových zásielok. Rozdiel vo vyčíslennej úspore nákladov v sume 264 884 eur je predmetom úpravy č. 3 a znamená zníženie predbežných čistých nákladov o túto sumu.

K bodu 4:

Rozdiel potreby pracovných miest doručovateľov je vypočítaný ako rozdiel skutočnej potreby (nie normovanej) v základnom scenári a normovanej potreby v komerčnom scenári. Odchýlka skutočnej potreby od normovanej potreby pracovných miest v základnom scenári nie je zanedbateľná, preto bolo potrebné rozdiel počítať z porovnateľných hodnôt. Pre vyčíslenie rozdielu bola použitá normovaná potreba pracovných miest pre oba scenáre, čo viedlo k zníženiu predbežných čistých nákladov o 2 131 228 eur.

K bodu 5:

Z podkladov ku komerčnému scenáru je zrejmé zvýšenie záťaže doručovateľov. V modelovanom doručovaní bolo zistených 510 doručovacích rajónov, kde potreba pracovného miesta presahuje viac než akceptované maximum normovanej potreby, t. j. 9,83 hod. Vyšší pracovný čas je nerealistický, nakoľko ani v súčasnosti nevyužíva poskytovateľ univerzálnej služby vyššie zaťaženie doručovateľov. Preto bola úspora pracovných miest doručovateľov prepočítaná, čo viedlo k nižšej úspore pracovných miest a k zníženiu predbežných čistých nákladov o 377 405 eur.

K bodu 6:

Pri overovaní výpočtu úspory osobných nákladov správnej réžie bola zistená nekonzistentnosť medzi prílohou 10 komerčného scenára s osobnými nákladmi správnej réžie podľa mostíka nákladov vo výške 287 254 eur. Pre posúdenie správnosti výpočtu čistých nákladov boli použité náklady podľa mostíka nákladov, čo viedlo k úprave koeficientov úspory osobných nákladov. Úprava úspory režijných nákladov za časť osobné náklady je vo výške 596 978 eur a o túto sumu boli znížené predbežné čisté náklady.

K bodu 7:

Komerčný scenár uvádza výpadok výnosov pre poštový platobný styk pri zúžení poštovej siete o 6,46% podľa vlastného výskumu vplyvu zmeny adresy pošty na početnosti produktov. Uvedený výskum je irelevantný pre účel určenia ČN, nakoľko presun pošty na inú adresu znamená dodržanie požiadaviek na kvalitu a nezmenenú dostupnosť pôšt, kým komerčný scenár uvažuje so zrušením jednej tretiny pôšt, čím sa výrazne zhorší dostupnosť pre zákazníka a zmení sa jeho správanie. Úrad uplatnil odborný odhad pre vyčíslenie výpadku výnosov, čím sa výnosy v komerčnom scenári znížia o 326 534 eur a táto úprava zároveň znamená zníženie predbežných čistých nákladov.

K bodu 8:

Ide o rovnaký nedostatok ako v predchádzajúcom bode. Komerčný scenár uvádza výpadok výnosov zo služieb pre Poštovú banku, a. s., vo výške 4,42 % podľa vlastného výskumu. Uvedený výskum je irelevantný pre účel určenia ČN z dôvodov uvedených pri úprave č. 6.

Úrad uplatnil odborný odhad pre vyčíslenie výpadku výnosov, čím sa výnosy v komerčnom scenári znížili o 447 340 eur a o túto sumu sa znížili aj predbežné čisté náklady.

K bodu 9:

Komerčný scenár uvažuje s nulovým výpadkom výnosov listu 1. triedy po znížení frekvencie doručovania vďaka vysokému výnosu z alternatívneho produktu, ktorý by ho nahradil pri jednotkovej cene 6,60 eur. Je to však cena s DPH, teda výnos by bol len 5,50 eur; zároveň sú k expresným zásielkam poskytované zľavy, čo znamená priemernú cenu ešte nižšiu. Úpravou jednotkovej ceny vznikol rozdiel vo výške 161 662 eur a o túto sumu boli znížené predbežné čisté náklady.

K bodu 10:

Komerčný scenár predpokladá len výpadok výnosov zo zúženia siete. V dôsledku zníženia frekvencie doručovania by však nesporne došlo aj k výpadku výnosov pri zapísaných listoch 1. triedy tak, ako sa uvažuje s výpadkom výnosov pri obyčajných listoch 1. triedy. SP, a. s., vo výpočtoch uvažovala s cenou expresnej zásielky 6,60 eur (cena bez DPH je 5,50 eur). Z Výkazu o oddelenej evidencii OdÚč 1-02 však vyplýva, že priemerná jednotková cena je nižšia. Uplatnením reálnej ceny za expresné zásielky bol vyčíslený rozdiel vo výnosoch 530 153 eur, čo predstavuje zníženie predbežných čistých nákladov.

K bodu 11:

Metodika odhadu neefektívne vynaložených nákladov predložená SP, a. s., uvažuje s nulovou mierou neefektívnosti nákladov v r. 2012, čo považuje úrad za neobhájiteľné. Použitím tejto metódy predstavujú neefektívne vynaložené náklady len 1,1% z čistých nákladov. Vzhľadom k tomu bolo percento neefektívnosti stanovené na 5%, v rozmedzí zistenej hodnoty rozsahu neefektívnosti identifikovaného v štúdiu Nera Economic Consulting 3 až 17%. Predbežné čisté náklady boli znížené o sumu 247 374 eur.

Po zohľadnení všetkých vyššie uvedených vplyvov úrad upravil sumárne vyčíslené predbežné ČN, vrátane úpravy o neefektívnosť, ako aj údaje o nákladoch a výnosoch SP, a.s., bez povinnosti univerzálnej služby nasledovne:

v eurách:

	SP, a. s., s povinnosťou univerzálnej služby	SP, a. s., bez povinnosti univerzálnej služby	Upravené predbežné čisté náklady za 1. polrok 2022
Výnosy	166 863 132	160 666 551	-
Náklady	165 640 298	151 168 476	-
Výsledok hospodárenia	1 222 834	9 498 075	8 275 241
Primeraný zisk	-	-	455 515
Trhové a nehmotné výhody	-	-	- 111 259
Úprava o neefektívnosť	-	-	- 410 851
Čisté náklady	-	-	8 208 646

Predbežné čisté náklady univerzálnej služby za prvý polrok 2022 po zohľadnení trhovej výhody a upravenej hodnoty nákladovej efektívnosti predstavujú sumu **8 208 646 eur**.

Podľa § 57 ods. 1 zákona o poštových službách, ak z poskytovania univerzálnej služby v kalendárnom roku vzniknú poskytovateľovi univerzálnej služby čisté náklady univerzálnej služby, ktoré predstavujú pre poskytovateľa univerzálnej služby neprimeranú finančnú záťaž, má poskytovateľ univerzálnej služby nárok na ich náhradu z kompenzačného fondu. Neprimeranosť finančnej záťaže posudzuje úrad v konaní o určení predbežných čistých nákladov univerzálnej služby a čistých nákladov univerzálnej služby a za neprimeranú finančnú záťaž sa považuje stav, keď čisté náklady univerzálnej služby dosahujú takú sumu, že nie je vzhľadom na hospodársku situáciu poskytovateľa univerzálnej služby možné od neho spravodlivo požadovať, aby ich znášal.

Posudzovanie a určenie neprimeranej finančnej záťaže

Pri posudzovaní neprimeranej finančnej záťaže úrad v súlade s ustanovením § 57 ods. 1 zákona o poštových službách zisťoval, či nastal stav, keď čisté náklady univerzálnej služby dosahujú takú sumu, že nie je vzhľadom na hospodársku situáciu poskytovateľa univerzálnej služby možné od neho spravodlivo požadovať, aby ich znášal. Na účely určenia neprimeranej finančnej záťaže úrad v súlade s § 2 a podľa prílohy č. 1 Vyhlášky „Posudzovanie a určenie neprimeranej finančnej záťaže“ posudzoval:

- a) či čisté náklady obsahujú len preukázateľné a ekonomicky oprávnené náklady, a to priame náklady, ako aj nepriame náklady poskytovateľa, vynaložené na poskytovanie univerzálnej služby,
- b) či rozdiel medzi čistými nákladmi a nehmotnými výhodami je kladný,
- c) rozsah, v akom čisté náklady ovplyvnili rentabilitu výnosov poskytovateľa,
- d) veľkosť rozdielu medzi rentabilitou výnosov poskytovateľa a ostatných poštových podnikov,
- e) úroveň využívania univerzálnej služby, jej vývoj, výsledok hospodárenia a vplyv na hospodársku situáciu poskytovateľa,
- f) pomer medzi čistými nákladmi a celkovými výnosmi z univerzálnej služby,
- g) trhovú podiel poskytovateľa na trhu univerzálnej služby a zameniteľných poštových služieb.

K bodu a):

Úrad overil súlad údajov komerčného scenára s údajmi vykázanými v účtovných triedach 5 a 6 vo všeobecnom účtovníctve, a to bez zistenia rozdielov. Úrad upravil predbežné čisté náklady o vyššie uvedené úpravy priamych nákladov a o nesprávne vyčíslenú úsporu režijných nákladov. Z nákladov boli správne vylúčené ekonomicky neoprávnené náklady v sume 1 829 159 eur.

K bodu b):

Upravené predbežné čisté náklady za prvý polrok 2022 (bez zohľadnenia nehmotných výhod) sú 8 319 905 eur a nehmotné výhody sú 111 259 eur. Úrad konštatuje, že rozdiel medzi čistými nákladmi a nehmotnými výhodami je kladný.

K bodu c):

V prvom polroku 2022 bola vyčíslená celková strata z univerzálnej služby - 11 935 783 eur. Pre hodnotenie rentability výnosov bol zvolený ukazovateľ prevádzkovej rentability, ktorý je považovaný za optimálny na posudzovanie primeranosti dosahovaného zisku.

Z univerzálnej služby bez kompenzácie bola v prvom polroku 2022 dosiahnutá prevádzková strata -11 155 735 eur. Prevádzková rentabilita univerzálnej služby bez kompenzácie je vo výške -14,5 %, po kompenzácii bude -4,7 %. Vyčíslený dopad naznačuje, že predbežné čisté náklady za prvý polrok rok 2022 predstavujú zjavnú záťaž pre poskytovateľa univerzálnej služby.

Produkty mimo univerzálnej služby sú aj bez kompenzácie ziskové na úrovni prevádzkovej marže 9,0 %. SP, a. s., bez kompenzácie dosiahla za polrok 2022 prevádzkovú stratu - 3 461 274 eur a jej prevádzková rentabilita je - 2,3 %. Z uvedeného vyplýva, že čisté náklady znižujú rentabilitu výnosov SP, a. s., a znamenajú pre poskytovateľa univerzálnej služby záťaž.

K bodu d):

Poštový podnik poskytujúci zameniteľné poštové služby dosiahol v prvom polroku 2022 z poskytovania poštových služieb rentabilitu výnosov - 0,58 %.

K bodu e):

Úrad posudzoval využívanie univerzálnej služby na poštách, ktoré je SP, a. s., povinná prevádzkovať podľa Požiadaviek na kvalitu univerzálnej služby a ktorých náklady podacej časti boli zahrnuté do výpočtu čistých nákladov. Tieto pošty sú prevádzkované z titulu zabezpečenia univerzálnej služby, avšak objemy poskytovaných produktov univerzálnej služby sú na väčšine pôšt nižšie ako objemy ostatných komerčných služieb, t. j. výnosy z univerzálnej služby nepokrývajú fixné náklady týchto pôšt. Objem najdôležitejšieho produktu univerzálnej služby (obyčajný list 1. a 2. triedy) za predchádzajúce obdobie 3 rokov každoročne klesá. Tento pokles produkcie má významný vplyv na dosahované výnosy, výsledok hospodárenia a na celkovú hospodársku situáciu poskytovateľa univerzálnej služby.

K bodu f):

Pomer predbežných čistých nákladov k celkovým výnosom z univerzálnej služby za prvý polrok 2022 je 10,64 % a pomer predbežných čistých nákladov k celkovým výnosom SP, a. s., je 4,92 %, čo úrad hodnotí ako jestvujúcu záťaž pre poskytovateľa univerzálnej služby.

K bodu g):

Podiel poskytovateľa univerzálnej služby na trhu univerzálnej služby a zameniteľných služieb je 99,88 % a podniku, ktorý poskytuje zameniteľné poštové služby je 0,12 %.

Úroveň využívania poštových služieb a najmä univerzálnej služby, je jedným z rozhodujúcich ukazovateľov, ktoré majú do budúcnosti dopad na náklady SP, a. s., ako poskytovateľa univerzálnej služby a to tým, že pri trvalom poklese objemu zásielok dochádza k znižovaniu výnosov z univerzálnej služby, pričom fixné náklady nie je možné znižovať rovnakým tempom. Táto skutočnosť je jedným z potenciálnych faktorov, ktoré zvyšujú úroveň neprímeranej finančnej záťaže pre SP, a. s., ako poskytovateľa univerzálnej služby.

Úrad vyhodnotil uvedené ukazovatele, postavenie SP, a. s., ako aj poštových podnikov poskytujúcich zameniteľné poštové služby, ktoré prispievajú do kompenzačného fondu a pristúpil k určaniu neprímeranej finančnej záťaže. Úrad považuje za opodstatnené, že časť z čistých nákladov bude znášať aj poskytovateľ univerzálnej služby. Za primeranú záťaž považuje 1 % z celkových nákladov SP, a. s.

Podľa § 57 ods. 3 zákona o poštových službách sa predbežné čisté náklady univerzálnej služby určujú za kalendárny rok, za ktorého prvých šesť mesiacov bolo predložené vyčíslenie. Úrad na základe predpokladaných čistých nákladov 1. polroku 2022 vyčíslił predbežné čisté náklady za rok 2022.

Výsledné určenie predbežných čistých nákladov univerzálnej služby za rok 2022 je uvedené v nasledovnom prehľade:

Suma v eurách:

Posudzované obdobie	1. polrok 2022	rok 2022
Predbežné čisté náklady univerzálnej služby	8 208 646	16 417 292
1 % z celkových nákladov SP, a. s.	1 656 403	3 312 806
Neprimeraná finančná záťaž	6 552 243	13 104 486

Na základe uvedených údajov, po posúdení predložených podkladov, ich kontrole a overení, ako aj po posúdení dostupných údajov predložených poskytovateľom univerzálnej služby a informácií a poznatkov získaných v rámci svojej činnosti, úrad pristúpil podľa § 57 ods. 3 a ods. 4 zákona o poštových službách k určeniu predbežných čistých nákladov univerzálnej služby za rok 2022 v sume **13 104 486** eur a tieto zverejňuje v zmysle zákonných ustanovení vo Vestníku úradu.

V Žiline, dňa 22. 11. 2022

JUDr. Zuzana Isteníková, v. r.
riaditeľka odboru
regulácie poštových služieb